

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่จัดการเรียนการสอน ระหว่างปีการศึกษา 2559 – 2563 จำนวน 13 หลักสูตร รวมทั้งสิ้น 36 คน
2. บุคลากรสายสนับสนุนที่ประสานงานระดับบัณฑิตศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2559 – 2563 จำนวน 13 หลักสูตร รวมทั้งสิ้น 10 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จึงได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประธานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่จัดการเรียนการสอน ระหว่างปีการศึกษา 2559 – 2563 จำนวน 13 หลักสูตร รวมทั้งสิ้น 11 คน
2. บุคลากรสายสนับสนุนที่ประสานงานระดับบัณฑิตศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2559 – 2563 จำนวน 13 หลักสูตร รวมทั้งสิ้น 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลและแบบสอบถาม ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสอบถามและประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัยในแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 โดย 1) การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 2) การวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับงานวิจัย และสังเคราะห์ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด และสร้างแบบสอบถามในขั้นตอนที่ 2

1. **แบบบันทึกข้อมูล** ใช้ในการศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 ศึกษาเอกสารที่เป็นแหล่งข้อมูล
- 1.2 กำหนดประเด็นที่ศึกษาจากแหล่งข้อมูล
- 1.3 สร้างแบบบันทึกข้อมูลตามประเด็นที่กำหนด
- 1.4 เสนอ (ร่าง) แบบบันทึกข้อมูลต่อผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของโครงสร้าง เนื้อหา และการใช้ภาษา
- 1.5 นำแบบบันทึกข้อมูลที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัยมาปรับปรุงแก้ไข และจัดทำเป็นแบบบันทึกข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 โดย 1) การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 2) การสอบถามกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อนำองค์ความรู้มาพัฒนารูปแบบ

2. **แบบสอบถาม** แบบสอบถามใช้ในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของอาจารย์และบุคลากรประสานระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่งทางวิชาการ คุณวุฒิการศึกษา สถานะ และประสบการณ์การทำงานระดับบัณฑิตศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ต โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้นมี 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ในข้อความแต่ละข้อจะใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนน (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2549, น. 104 – 105 อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, 2535, น. 99) ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ 5	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
ระดับความพึงพอใจ 4	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
ระดับความพึงพอใจ 3	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
ระดับความพึงพอใจ 2	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
ระดับความพึงพอใจ 1	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้วจะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาระดับความคิดเห็น ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2540, น. 27 – 28) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ซึ่งสามารถแปลความหมายระดับคะแนนของความคิดเห็น ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำกับมาตรฐาน ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ และนักศึกษาและบัณฑิต เป็นคำถามปลายเปิด (Opened-ended Questions) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

- 2.1 ศึกษาเอกสารที่เป็นแหล่งข้อมูล และกำหนดประเด็นเพื่อสอบถามจากประชากร
- 2.2 สร้างแบบสอบถามตามประเด็นที่กำหนด
- 2.3 เสนอผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาตรวจสอบแบบสอบถาม
- 2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัยมาปรับปรุงแก้ไข

ตามข้อเสนอแนะ และจัดทำเป็นแบบสอบถาม เพื่อเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Congruence) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามลำดับ

- 2.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การเสนอรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 โดย 1) ยกร่างรูปแบบ และ 2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยใช้ประเด็นคำถาม เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

3. ประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม ประเด็นคำถามใช้ในการพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 สร้างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปของรูปแบบ
- 3.2 เสนอผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของประเด็นคำถาม
- 3.3 แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัยและนำแบบประเด็นคำถามไปใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบบันทึกข้อมูล
 - 1.1 รวบรวมเอกสารที่เป็นแหล่งข้อมูล
 - 1.2 บันทึกข้อมูลในแบบบันทึกที่พัฒนาขึ้น
2. แบบสอบถาม
 - 2.1 ส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 21 คน
 - 2.2 ติดตามแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
3. ประเด็นคำถาม
 - 3.1 จัดสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ
 - 3.2 นำผลการพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบมาวิเคราะห์และแก้ไขรูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การบันทึกข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และลงข้อสรุป
2. การสอบถาม ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมคำนวณทางสถิติเพื่อคำนวณค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) เพื่ออธิบายระดับความคิดเห็น และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และลงข้อสรุป
3. การสนทนากลุ่ม ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ความถี่ ค่าร้อยละ และลงข้อสรุป